

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1982-1983

16 FEBRUARI 1983

WETSVOORSTEL

tot invoeging van een nieuw lid in artikel 358, § 2,
van het Burgerlijk Wetboek

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER VAN BELLE

DAMES EN HEREN,

I. — ALGEMENE BESPREKING

Het wetsvoorstel van de heer Léon Remacle heeft tot doel in artikel 358, § 2, van het Burgerlijk Wetboek een nieuw lid in te voegen, waardoor het de meerderjarige geadopteerde wordt toegestaan de naam die hij bij de vorige adoptie had gekregen, te behouden, gevolgd door die van de adopterende man, behalve in het geval voorzien in artikel 358, § 2, tweede lid, op grond waarvan de partijen in de samengestelde naam van de geadopteerde de naam van de vorige adoptant mogen vervangen door die van de adopterende man.

De auteur wijst erop dat het onderhavige wetsvoorstel eventueel zou kunnen worden hernomen in het bij de Senaat aanhangig wetsontwerp tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming en de adoptie (Stuk Senaat n° 305/1, 1977-1978).

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Léon Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, Gehlen, Grafé, Léon Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — de heren Brouhon, Collignon, Mevr. Detiège, de heren Leclercq, Mottard, Van Cauwenberghe, Van den Bossche. — de heren De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — de heren Baert, Belmans. — de heer Risopoulos.

B. — Plaatsvervangers : Mevr. Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, Joseph Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — de heren Baudson, Bossuyt, Mevr. Brenez, de heren Dejardin, Jean-Jacques Delhaye, Tobback, Vanvelthoven, Willockx. — de heren Barzin, Albert Claes, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — de heren Raphaël Declercq, Vansteenkiste, Verniers. — de heren Defosset, Outers.

Zie :

404 (1982-1983) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

Chambre des Représentants

SESSION 1982-1983

16 FÉVRIER 1983

PROPOSITION DE LOI

insérant un nouvel alinéa à l'article 358, § 2,
du Code civil

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. VAN BELLE

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — DISCUSSION GENERALE

La proposition de loi de M. Léon Remacle vise à insérer, à l'article 358, § 2, du Code civil, un nouvel alinéa prévoyant que l'adopté majeur peut conserver le nom qu'il tient de la précédente adoption, sauf dans le cas prévu à l'article 358, § 2, deuxième alinéa, qui permet aux parties de remplacer, dans le nom composé de l'adopté, le nom du précédent adoptant par le nom du mari adoptant.

L'auteur souligne que la disposition prévue par sa proposition pourrait éventuellement être insérée dans le projet de loi modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation et à l'adoption, qui a été déposé au Sénat (Doc. Sénat n° 305/1, 1977-1978).

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Léon Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, Gehlen, Grafé, Léon Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — MM. Brouhon, Collignon, Mme Detiège, MM. Leclercq, Mottard, Van Cauwenberghe, Van den Bossche. — MM. De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — MM. Baert, Belmans. — M. Risopoulos.

B. — Suppléants : Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, Joseph Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — MM. Baudson, Bossuyt, Mme Brenez, MM. Dejardin, Jean-Jacques Delhaye, Tobback, Vanvelthoven, Willockx. — MM. Barzin, Albert Claes, De Decker, De Winter, Klein, Verberckmoes. — MM. Raphaël Declercq, Vansteenkiste, Verniers. — MM. Defosset, Outers.

Voir :

404 (1982-1983) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Indien weliswaar rekening dient te worden gehouden met de werkzaamheden van de Senaatscommissie voor de Justitie, meent de auteur niettemin dat het onderhavige wetsvoorstel moet worden aangezien als een aansporing om de huidige wetgeving, die heel wat problemen doet rijzen, te herzien. Indien het wetsvoorstel wordt aangenomen in de Kamer, zal de Senaatscommissie trouwens zelf kunnen oordelen of ze al dan niet de wijziging in de globale hervorming herneemt.

Dientengevolge verklaart hij dat het niet verantwoord is het einde van de werkzaamheden van de Senaatscommissie af te wachten en dat het wenselijk is verder te legifereren niettegenstaande een globaal wetsontwerp over hetzelfde onderwerp aanhangig is in de Senaat.

Een lid legt er de nadruk op dat de bespreking in de Senaat van het wetsontwerp tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming en de adoptie waarschijnlijk nog verschillende jaren in beslag zal nemen en dat dientengevolge het einde van deze werkzaamheden niet moet worden afgewacht om wijzigingen in deze wetgeving aan te brengen.

Een ander lid vraagt of de voorgestelde wijziging reeds in het in de Senaat ingediende wetsontwerp voorkomt dan wel of het om een ander probleem gaat.

De auteur verklaart dit niet te hebben onderzocht. Zijns inziens, dient alleen te worden nagegaan of het wetsvoorstel al dan niet verantwoord is.

Verscheidene leden zijn het ermede eens dat het einde van de werkzaamheden van de Senaatscommissie niet moet worden afgewacht. Wel moet worden nagegaan of het probleem reeds onderzocht werd in de Senaatscommissie en welk standpunt desgevallend hieromtrent werd ingenomen.

Op zijn beurt verklaart de Vice-Eerste Minister en Minister voor de Justitie en van de Institutionele Hervormingen dat het niet noodzakelijk is het einde van de werkzaamheden van de Senaatscommissie af te wachten. De huidige wetgeving heeft immers tot gevolg dat sommige personen zich niet laten adopteren, wanneer ze de naam die hen door de eerste adoptant werd verleend wensen te behouden.

Daar het globale wetsontwerp ertoe strekt de adoptie aan te moedigen zal de Senaatscommissie de in het wetsvoorstel aangeklaagde hinderpaal inzake adoptie ongetwijfeld eveneens willen wegwerken.

Het wetsvoorstel stemt inderdaad overeen met het doel van de Senaatscommissie, waarvoor de bespreking van het globale wetsontwerp trouwens een prioritaire aangelegenheid vormt.

Met betrekking tot de tekst van het wetsvoorstel zelf vraagt de Vice-Eerste Minister zich af of de nieuwe bepaling wel terdege tussen het tweede en het derde lid van § 2 van artikel 358 van het Burgerlijk Wetboek moet worden ingevoegd. Voorts rijst de vraag of het gebruik van het woord « toutefois » in de Franse tekst wel verantwoord is?

Een lid wijst op het verschil tussen de Franse en de Nederlandse tekst wat betreft de verwijzing in de laatste regel van het enig artikel.

De opmerking wordt gemaakt dat verwezen moet worden naar de paragraaf en niet naar het artikel.

Aan een lid dat zich afvraagt of het woord « man » niet moet vervangen worden door « echtgenoot » wordt geantwoord dat in artikel 358 van het Burgerlijk Wetboek het woord « man » wordt gebruikt.

Duidelijkheidshalve wordt door de Vice-Eerste Minister herinnerd aan de regels die gelden voor de verandering van de naam bij adoptie.

Il convient donc de tenir compte des travaux de la Commission de la Justice du Sénat. L'auteur considère toutefois que sa proposition de loi stimulera les travaux devant aboutir à la révision d'une législation qui est à l'origine de nombreuses difficultés. Si la proposition de loi est adoptée par la Chambre, il appartiendra à la Commission du Sénat de décider s'il convient ou non d'en insérer les dispositions dans le projet de réforme globale.

L'auteur estime par conséquent qu'il ne faut pas attendre indéfiniment l'issue des travaux de la Commission du Sénat et qu'il convient de continuer à légiférer, bien que le Sénat soit saisi d'un projet de loi global portant sur la même matière.

Un membre estime que le Sénat consacrerait vraisemblablement encore plusieurs années à l'examen du projet de loi modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation et à l'adoption et qu'il n'y a dès lors pas lieu d'attendre la fin de ses travaux pour modifier cette législation.

Un autre membre demande si la modification proposée est déjà prévue dans le projet de loi déposé au Sénat ou si elle concerne un autre problème.

L'auteur répond qu'il ne s'est pas préoccupé de cette question. Il estime que la question est de savoir si sa proposition se justifie.

Plusieurs membres estiment également qu'il n'y a pas lieu d'attendre l'issue des travaux de la Commission du Sénat. Ils considèrent cependant qu'il conviendrait de vérifier si ce problème a déjà été examiné par la Commission du Sénat et, dans l'affirmative, de prendre connaissance des points de vue des sénateurs.

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles estime également qu'il n'y a pas lieu d'attendre l'issue des travaux de la Commission du Sénat. La législation actuelle fait en effet obstacle à l'adoption des personnes qui désirent conserver le nom qu'elles tiennent du premier adoptant.

Il est donc pratiquement certain que la Commission du Sénat se ralliera à l'objet de la présente proposition, qui est d'éliminer cet obstacle, étant donné que le projet de loi global tend à encourager l'adoption.

La présente proposition de loi répond par conséquent aux objectifs de la Commission du Sénat pour laquelle l'examen du projet de loi global constitue d'ailleurs une tâche prioritaire.

En ce qui concerne le texte de la proposition, le Vice-Premier Ministre demande s'il convient bien d'insérer la nouvelle disposition entre le deuxième et le troisième alinéa du § 2 de l'article 358 du Code civil et s'il est nécessaire que le mot « toutefois » figure dans le texte français.

Un membre relève une différence entre le texte français et le texte néerlandais en ce qui concerne la référence qui figure à la dernière ligne de l'article unique.

Il est souligné que cette référence doit se rapporter au paragraphe et non à l'article.

Un membre demande s'il ne serait pas préférable d'employer le terme « époux » au lieu du terme « mari ». Il lui est répondu que le terme « mari » figure à l'article 358 du Code civil.

Le Vice-Premier Ministre estime qu'il convient de rap- peler, à titre d'éclaircissement, les règles qui régissent le changement de nom par adoption.

De algemene regel is dat door adoptie de geadopteerde, in plaats van zijn naam, de naam van de adoptant verkrijgt (art. 358, § 1, lid 1).

Er wordt nochtans voorzien dat de partijen kunnen overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, gevolgd door de naam van de adoptant (art. 358, § 1, lid 2).

Bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten gaat het altijd over de naam van de adopterende man.

Wanneer er een tweede adoptie geschiedt (dat zal dikwijls het geval zijn bij de adoptie door de man van het adoptief kind van zijn vrouw) is de algemene regel dat de naam van de nieuwe adoptant of van de adopterende man in de plaats komt van die welke de geadopteerde gekregen heeft bij de vorige adoptie (art. 358, § 2, lid 1).

Er wordt nochtans voorzien dat indien bij de vorige adoptie de naam van de adoptant is toegevoegd aan de naam van de geadopteerde, de partijen kunnen overeenkomen dat de naam van de nieuwe adoptant of adopterende man in de plaats zal komen van die van de vorige adoptant in de samengestelde naam van de geadopteerde (art. 358, § 2, lid 2).

Het wetsvoorstel heeft tot doel een tweede uitzondering op de algemene regel te voorzien door te bepalen dat indien de geadopteerde meerderjarig is de partijen kunnen overeenkomen dat de geadopteerde de naam zal behouden die hij bij de vorige adoptie heeft gekregen, gevolgd door die van de adopterende man.

Deze mogelijke afwijking op de algemene regel betreft dus alleen het geval van de vervanging van de naam van de geadopteerde door de naam van de adoptant tijdens de eerste adoptie.

Opdat de tekst duidelijker zou zijn, stelt de Vice-Eerste Minister voor de verwijzing naar het tweede lid van § 2 te vervangen door de woorden « buiten het geval waar bij de vorige adoptie, de naam van de adoptant werd toegevoegd aan de naam van de geadopteerde ».

Hij meent dat de voorgestelde tekst mag worden aangenomen. Deze tekst houdt immers rekening met het belang dat de meerderjarige geadopteerde beroepshalve kan hebben om zijn naam te behouden. Ook wordt het gevaar, dat erin bestaat dat de geadopteerde de naam van zijn nieuwe adoptant aan zijn oorspronkelijke naam en aan de naam van zijn eerste adoptant zou bijvoegen, vermeden.

De rapporteur is het hiermede eens. Op zijn vraag welke de toestand van de geadopteerde zal zijn indien de partijen niet overeenkomen, wordt erop gewezen dat in dit geval de huidige wetgeving van kracht zal blijven. Het wetsvoorstel biedt alleen de mogelijkheid aan de meerderjarige geadopteerde om de naam die hij bij de vorige adoptie gekregen heeft te behouden, indien de partijen aldus overeenkomen.

Uw rapporteur wijst erop dat in dit geval het doel van het wetsvoorstel niet wordt bereikt. Inderdaad uit de toelichting blijkt dat het wetsvoorstel ertoe strekt aan de meerderjarige geadopteerde de kans te geven om zijn naam te behouden, en dus ter vrijwaring van zijn belangen wanneer hij bvb. advocaat beroepshalve in contact is met het publiek.

De vraag stelt zich dus of de geadopteerde dientengevolge zijn naam niet zou mogen behouden, zelfs indien er geen akkoord tussen de partijen bestaat.

De opmerking wordt gemaakt dat bij ontstentenis van akkoord over de naam van de geadopteerde, de adoptie wellicht niet zal doorgaan.

Een lid verklaart dat de naam van de geadopteerde dikwijls tot moeilijkheden aanleiding geeft tussen de partijen, vooral bij een adoptie van een meerderjarige door zijn natuurlijke vader.

La règle générale est que l'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sein, le nom de l'adoptant (art. 358, § 1, 1er alinéa).

Les parties peuvent toutefois convenir que l'adopté conserve son nom en le faisant suivre du nom de l'adoptant (art. 358, § 1, 2e alinéa). En cas d'adoption simultanée par deux époux, ce nom sera toujours celui du mari adoptant.

Lors d'une deuxième adoption (le cas le plus fréquent est celui où le mari adopte l'enfant adoptif de son épouse), la règle générale est que le nom du nouvel adoptant ou du mari adoptant est substitué à celui que l'adopté tient de sa précédente adoption (art. 358, § 2, 1er alinéa).

Le Code dispose toutefois que, si lors de la précédente adoption le nom de l'adoptant a été ajouté au nom de l'adopté, les parties peuvent convenir que le nom du nouvel adoptant ou du mari adoptant remplacera celui du précédent adoptant dans le nom composé de l'adopté (art. 358, § 2, al. 2).

La présente proposition de loi prévoit une deuxième exception à la règle générale et dispose que, lorsque l'adopté est majeur, les parties peuvent convenir que l'adopté conservera le nom qu'il tient de la précédente adoption en le faisant suivre de celui du mari adoptant.

Cette possibilité de déroger à la règle générale n'existe donc que dans le cas où le nom de l'adoptant a été substitué à celui de l'adopté lors de la première adoption.

Afin de rendre le texte plus clair, le Vice-Premier Ministre propose de remplacer la référence au deuxième alinéa du § 2 par les mots « hors le cas où, lors de la précédente adoption, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté ».

Il estime que le texte proposé est acceptable, étant donné qu'il tient compte de l'intérêt qu'a l'adopté majeur de conserver son nom pour des raisons professionnelles et qu'il élimine le risque principal qui serait que l'adopté ajoute le nom de son nouvel adoptant à son nom initial et au nom de son premier adoptant.

Votre rapporteur déclare qu'il partage ce point de vue. Il demande quelle serait la situation de l'adopté en l'absence de convention entre les parties. Il lui est répondu que la situation de l'intéressé serait alors réglée conformément à la législation en vigueur. La proposition de loi ne prévoit en effet la possibilité pour l'adopté majeur de conserver le nom qu'il tient de la précédente adoption que si les parties en conviennent ainsi.

Votre rapporteur souligne que, dans ce cas, le but de la proposition de loi n'est pas atteint. Il ressort en effet clairement des développements que la présente proposition de loi vise à permettre à l'adopté majeur de conserver son nom si tel est son intérêt lorsque son activité professionnelle le met en contact avec le public, ce qui est par exemple le cas d'un avocat.

On peut dès lors se demander s'il ne faudrait pas accorder à l'adopté le droit de conserver son nom, même s'il n'y a pas d'accord entre les parties.

Un membre fait remarquer que l'absence d'accord au sujet du nom que l'adopté portera, risque de rendre l'adoption impossible.

Un membre déclare que le nom de l'adopté est souvent à l'origine de problèmes entre les parties, notamment lors de l'adoption d'un majeur par son père naturel.

Enkele leden zijn de mening toegedaan dat de drie gevallen in aanmerking moeten worden genomen voor de tweede adoptie : de algemene regel, de bestaande uitzondering en de door het wetsvoorstel voorziene uitzondering.

Het recht van de geadopteerde, om zijn naam te kunnen behouden, zou moeten worden verzekerd. Een ander lid stelt voor dat drie mogelijkheden zouden worden voorzien :

- 1) de naam van de tweede adoptant, wat dus de algemene regel is;
- 2) de naam van de eerste adoptant gevolgd door de naam van de tweede adoptant;
- 3) de naam van de eerste adoptant alleen.

Inderdaad, het gaat hier niet over adoptie van kinderen maar wel over adoptie van meerderjarigen die zelf kunnen oordelen over hun belangen. Deze adoptie is dikwijls verantwoord om fiscale redenen of door een tweede huwelijk van de moeder.

In dit laatste geval zal, indien de adoptie wenselijk is, het niet altijd noodzakelijk zijn — gezien de ouderdom van de partijen, — dat de geadopteerde zijn naam wijzigt.

De opmerking wordt gemaakt dat de voorgestelde wijziging in het voordeel van de geadopteerde zal spelen en dat de betrokkene zelf, indien hij meerderjarig is, zal kunnen oordelen over zijn belang zijn naam te behouden of te wijzigen.

Een lid verstigt er de aandacht op dat om de tekst aan te passen aan het door de commissie nagestreefde oogmerk het woord « eventueel » zou dienen te worden ingevoegd tussen de woorden « gekregen heeft » en « gevolgd door ».

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat dit niet zou overeenstemmen met het principe volgens hetwelk het adopterende gezin zoveel mogelijk met het wettige gezin moet worden gelijkgesteld en dat indientengevolge de naam van de adoptant dient teruggevonden te worden in de naam van de geadopteerde.

Het is niet wenselijk af te wijken van de algemene regel van de adoptie. De voorkeur moet worden gegeven aan de naam van de adoptant. Daarbij komt nog dat in België, in tegenstelling met wat er in Frankrijk gebeurt, het gebruik van een enkele naam wordt aangemoedigd.

Hij is verder de mening toegedaan dat, indien aan de geadopteerde het recht zou toegekend worden de naam die hij draagt te behouden, de redenering waarop deze stelling steunt zeker geldt voor de eerste adoptie. Dientengevolge zou het nog logischer zijn de geadopteerde tijdens de eerste adoptie toe te laten zijn oorspronkelijke naam te behouden. Dit zou kunnen overwogen worden voor zover de geadopteerde meerderjarig is. De aandacht moet nochtans gevestigd worden op het feit dat in dit geval de gevolgen van de adoptie erg verschillend zullen zijn en dat in sommige gevallen de adoptanten niet tot de adoptie zullen overgaan.

Het zou ook tot gevolg kunnen hebben dat wanneer een vrouw een kind heeft geadopteerd, dit kind haar naam zal behouden, wanneer zijn moeder zal trouwen en haar man het kind zal adopteren, niettegenstaande de geadopteerde het wettig kind zal zijn van het echtpaar.

Hierop inhakend merkt een lid op dat de hele problematiek i.v.m. de naam opnieuw zou moeten worden onderzocht. In sommige landen bestaat er een keuze tussen de naam van de moeder en die van de man. Indien de eerste adoptant een vrouw is, is er geen reden dat de geadopteerde de naam van deze vrouw niet zou mogen behouden.

Quelques membres estiment que les trois cas doivent être pris en considération pour la seconde adoption : la règle générale, l'exception existante et l'exception prévue par la proposition de loi.

Il conviendrait cependant de garantir le droit de l'adopté d'opter pour le maintien de son nom. Un autre membre propose de prévoir trois possibilités, à savoir que l'adopté pourrait porter :

- 1) soit le nom du second adoptant (ce qui est la règle générale);
- 2) soit le nom du premier adoptant suivi du nom du second adoptant;
- 3) soit le nom du premier adoptant uniquement.

En effet, il ne s'agit pas en l'espèce de l'adoption d'enfants, mais de l'adoption de majeurs qui sont capables de juger eux-mêmes de leurs intérêts. Cette adoption est souvent justifiée par des raisons fiscales ou par un second mariage de la mère.

Dans ce dernier cas, lorsque l'adoption est souhaitable, il n'est pas toujours nécessaire de modifier le nom de l'adopté, compte tenu de l'âge des parties.

Un membre fait remarquer que la modification proposée joue en faveur de l'adopté qui, s'il est majeur, pourra juger lui-même de l'opportunité de conserver son nom ou de le modifier.

Un membre souligne que, pour adapter le texte à la modification proposée par la Commission, il conviendrait d'insérer dans l'article unique de la proposition de loi le mot « éventuellement » entre les mots « faisant suivre » et « de celui du mari ».

Le Vice-Premier Ministre fait observer que cette modification ne serait pas conforme au principe selon lequel la famille adoptive doit être assimilée dans toute la mesure du possible à la famille légitime et que le nom de l'adoptant doit par conséquent figurer dans le nom de l'adopté.

Il n'est pas souhaitable de déroger à la règle générale de l'adoption et il faut donner la préférence au nom de l'adoptant. Il convient en outre de remarquer que, contrairement à ce qui se fait en France, on encourage chez nous l'usage d'un seul nom.

Le Ministre estime encore que, si l'adopté se voit accorder le droit de conserver le nom qu'il porte, cette faculté devrait aussi lui être reconnue dans le cas d'une première adoption. Dès lors, il serait encore plus logique que l'adopté puisse conserver son nom initial lors de la première adoption. On pourrait envisager cette possibilité dans le cas d'adoptés majeurs. Il faut néanmoins souligner que, dans cette éventualité, les conséquences de l'adoption seraient très différentes et que, dans certains cas, des personnes pourraient renoncer à l'adoption.

Ce principe pourrait également avoir pour conséquence que, si une femme a adopté un enfant, cet enfant conservera son nom lorsque sa mère se mariera et que son mari adoptera l'enfant, en dépit du fait que l'adopté sera l'enfant légitime du couple.

Un membre déclare à ce propos que toute la problématique relative au port du nom devrait être revue. Dans certains pays, il est possible de choisir entre le nom de la mère et celui du père. Si le premier adoptant est une femme, il n'y a aucune raison pour que l'adopté ne puisse pas conserver le nom de cette femme.

Verschillende leden zijn de mening toegedaan dat de door de Commissie voorgestelde wijziging ook kan gelden voor de eerste adoptie, voor zover de geadopteerde meerderjarig is. De belangen van de geadopteerde tijdens de eerste adoptie moeten inderdaad ook in acht worden genomen.

De vraag stelt zich nochtans of het wel vereist is dat de geadopteerde meerderjarig zou zijn. Inderdaad, artikel 348, § 3, bepaalt dat voor de adoptie de persoonlijke toestemming van de minderjarige vereist is.

Indien de toestemming van de minderjarige vereist is voor de adoptie, moet ze zeker worden voorzien voor de vervanging van de naam.

Voorts merkt een lid op dat een meerderjarige van 15 jaar wellicht te jong is om op dat stuk een oordelkundige beslissing te nemen. Bovendien is het misschien niet wenselijk naar die leeftijd te verwijzen daar de leeftijd voor het bereiken van der meerderjarigheid op achttien jaar zal worden gebracht.

De opmerking wordt gemaakt dat voor de adoptie niet alleen de toestemming van het kind wordt vereist maar ook die van de wettige vertegenwoordigers.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat de toestemming van de minderjarige inderdaad een van de voorwaarden is voor de adoptie maar dat zij geen alleenstaande voorwaarde is.

Een lid wijst erop dat het in sommige gevallen niet onredelijk zou zijn dat de toestemming van de minderjarige wordt gevraagd terwijl in andere gevallen, bijvoorbeeld bij ontzetting van de ouderlijke macht, het verkieslijk zal zijn niet van het algemeen beginsel af te wijken.

II. — BESPREKING VAN DE ARTIKELEN EN STEMMINGEN

Daar de Commissie het eens is om de toepassing van het wetsvoorstel uit te breiden tot de eerste adoptie wordt door de Regering voorgesteld de tekst van het enig artikel te vervangen door de hierna volgende artikelen :

Artikel 1

« In artikel 358, § 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt het tweede lid vervangen door de volgende bepaling :

„Partijen kunnen evenwel overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam zal behouden, gevolgd door die van de adoptant of van de man van de adoptant. Is de geadopteerde meerderjarig, dan kunnen zij overeenkomen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft”.

Deze bepaling houdt rekening met alle hypothesen die tijdens de bespreking aan bod kwamen.

Indien dit artikel wordt aangenomen zijn krachtens artikel 358, § 1, volgende oplossingen mogelijk :

ofwel krijgt de geadopteerde de naam van de adoptant;

ofwel komen de partijen overeen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, gevolgd door de naam van de adoptant of door de naam van de adopterende man;

ofwel komen de partijen overeen, indien de geadopteerde meerderjarig is, dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft;

De redactie van de tekst wordt verbeterd door de woorden « van de man van de adoptant » te vervangen door de woorden « de adopterende man ».

Het aldus gewijzigde artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Plusieurs membres estiment que la modification proposée par la Commission peut également s'appliquer à la première adoption, pour autant que l'adopté soit majeur. Il faut en effet tenir compte également des intérêts de l'adopté lors de la première adoption.

On peut toutefois se demander si l'adopté doit effectivement être majeur. En effet, l'article 348, § 3, requiert le consentement personnel du mineur pour l'adoption.

Si le consentement du mineur est requis pour l'adoption, il doit certainement l'être pour le changement de nom.

Un membre fait encore observer qu'à 15 ans, l'intéressé est peut-être trop jeune pour prendre une décision réfléchie en ce domaine. En outre, il n'est peut-être pas souhaitable de se référer à cet âge étant donné que l'âge de la majorité va être ramené à 18 ans.

Il est souligné que si le consentement de l'enfant est requis pour l'adoption, celui de ses représentants légaux l'est également.

Le Vice-Premier Ministre rappelle que si le consentement du mineur est effectivement une des conditions de l'adoption, ce consentement ne constitue pas l'unique condition.

Un membre fait observer que, dans certains cas, il ne sera pas déraisonnable de requérir le consentement du mineur, alors que dans d'autres, par exemple lorsqu'il y a déchéance de la puissance paternelle, il sera préférable de ne pas s'écarter du principe général.

II. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Etant donné qu'il existe un consensus général pour étendre l'application de la règle préconisée à la première adoption, le Gouvernement propose de remplacer l'article unique de la proposition de loi par les articles suivants :

Article 1

« L'article 358, § 1, deuxième alinéa du Code civil est remplacé par la disposition suivante :

„Les parties peuvent toutefois convenir que l'adopté conservera son nom en le faisant suivre du nom de l'adoptant ou du mari de l'adoptant. Si l'adopté est majeur, elles pourront convenir qu'aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.”

Cette disposition prévoit toutes les possibilités envisagées au cours des travaux de la Commission.

Si cet article est adopté, l'article 358, § 1, permettra les solutions suivantes :

ou bien l'adopté prend le nom de l'adoptant;

ou bien les parties conviennent que l'adopté conserve son nom en le faisant suivre du nom de l'adoptant ou du nom du mari adoptant;

ou bien, si l'adopté est majeur, les parties conviennent que le nom de l'adopté reste inchangé.

Les mots « du mari de l'adoptant » sont remplacés par les mots « du mari adoptant » afin d'améliorer la formulation du texte.

L'article 1, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

Art. 2

« In hetzelfde artikel 358, § 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt het eerste lid vervangen door de volgende tekst :

” In geval van adoptie, door de man, van het adoptief kind van zijn echtgenote, of in geval van een nieuwe adoptie als bepaald in artikel 346, tweede lid, komt de naam van de nieuwe adoptant of van de adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of diens naam bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd ”. »

Artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Art. 3

« In hetzelfde artikel 358, § 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt tussen het tweede en het derde lid, een nieuw lid ingevoegd luidend als volgt :

” Is de geadopteerde meerderjarig, dan kunnen partijen eveneens overeenkomen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft, of nog dat deze zijn bij de vorige adoptie al dan niet veranderde naam zal behouden, gevolgd door die van de adopterende man, behalve indien de naam van de vorige adoptant aan die van de geadopteerde is toegevoegd ”. »

Deze tekst vertolkt het door de Commissie nagestreefde oogmerk. De redactie ervan laat evenwel te wensen over. Hij wordt derhalve als volgt gewijzigd :

« Is de geadopteerde meerderjarig, dan kunnen partijen eveneens overeenkomen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft. Ze kunnen ook overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam zal behouden, gevolgd door die van de adopterende man, behalve indien de naam van de vorige adoptant aan die van de geadopteerde is toegevoegd. »

Het gewijzigde artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

De voorgestelde tekst wordt eenparig aangenomen.

De Rapporteur,

I. VAN BELLE

De Voorzitter,

L. REMACLE

Art. 2

« L'article 358, § 2, premier alinéa du même Code est remplacé par la disposition suivante :

” En cas d'adoption, par le mari, de l'enfant adoptif de son épouse, ou d'adoption nouvelle prévue à l'article 346, deuxième alinéa, le nom du nouvel adoptant ou du mari adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de la précédente adoption ”. »

L'article 2 est adopté à l'unanimité.

Art. 3

« A l'article 358, § 2 du même Code, un nouvel alinéa, libellé comme suit, est inséré entre le deuxième et le troisième alinéa :

” Si l'adopté est majeur, les parties peuvent aussi convenir qu'aucune modification n'est apportée à son nom, ou encore, sauf si le nom du précédent adoptant avait été ajouté à celui de l'adopté, que celui-ci conserve son nom, modifié ou non lors de la précédente adoption, en le faisant suivre de celui du mari adoptant ”. »

Si le texte ci-avant répond aux préoccupations de la Commission, quant au fond, sa forme est toutefois perfectible. Il est donc remplacé par le texte suivant :

« Si l'adopté est majeur, les parties peuvent aussi convenir qu'aucune modification n'est apportée à son nom. Elles peuvent également convenir que l'adopté conserve son nom, en le faisant suivre de celui du mari adoptant, sauf si le nom du précédent adoptant avait été ajouté à celui de l'adopté. »

L'article 3, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

Le texte proposé est adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

I. VAN BELLE

Le Président,

L. REMACLE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 358
van het Burgerlijk Wetboek

(Nieuw opschrift)

Artikel 1

In artikel 358, § 1 van het Burgerlijk Wetboek, wordt het tweede lid vervangen door de volgende bepaling :

« Partijen kunnen evenwel overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam zal behouden, gevolgd door die van de adoptant of de adopterende man. Is de geadopteerde meerderjarig, dan kunnen zij overeenkomen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft. »

Art. 2

In hetzelfde artikel 358, § 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt het eerste lid vervangen door de volgende tekst :

« In geval van adoptie, door de man, van het adoptief kind van zijn echtgenote, of in geval van een nieuwe adoptie als bepaald in artikel 346, tweede lid, komt de naam van de nieuwe adoptant of van de adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of diens naam bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd. »

Art. 3

In hetzelfde artikel 358, § 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt tussen het tweede en het derde lid, een nieuw lid ingevoegd luidend als volgt :

« Is de geadopteerde meerderjarig, dan kunnen partijen eveneens overeenkomen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft. Ze kunnen ook overeenkomen dat de geadopteerde zijn naam zal behouden, gevolgd door die van de adopterende man, behalve indien de naam van de vorige adoptant aan die van de geadopteerde is toegevoegd. »

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Proposition de loi modifiant l'article 358
du Code civil

(Nouvel intitulé)

Article 1

L'article 358, § 1, deuxième alinéa du Code civil est remplacé par la disposition suivante :

« Les parties peuvent toutefois convenir que l'adopté conservera son nom en le faisant suivre du nom de l'adoptant ou du mari adoptant. Si l'adopté est majeur, elles pourront convenir qu'aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté. »

Art. 2

L'article 358, § 2, premier alinéa du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« En cas d'adoption, par le mari, de l'enfant adoptif de son épouse, ou d'adoption nouvelle prévue à l'article 346, deuxième alinéa, le nom du nouvel adoptant ou du mari adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de la précédente adoption. »

Art. 3

A l'article 358, § 2 du même Code, un nouvel alinéa, libellé comme suit, est inséré entre le deuxième et le troisième alinéa :

« Si l'adopté est majeur, les parties peuvent aussi convenir qu'aucune modification n'est apportée à son nom. Elles peuvent également convenir que l'adopté conserve son nom, en le faisant suivre de celui du mari adoptant, sauf si le nom du précédent adoptant avait été ajouté à celui de l'adopté. »
